

اهمیت گیاهان زینتی

گیاهان زینتی بخشی از گیاهان موجود در دنیا هستند بسیاری از این گیاهان زینتی که هم اکنون در طراحی فضای سبز شهری و یا به عنوان گل بریده و یا گلدانی در منازل مورد استفاده قرار می گیرند، دارای ارزش دارویی می باشند که با شناخت گیاهان زینتی دو منظوره، می توان از پتانسیل این گیاهان حداکثر استفاده را نمود. هم اکنون بالغ بر ۳۰۰۰۰۰ گونه گیاه زینتی وجود دارد که بیش از ۱۰۰۰۰ گونه به عنوان گیاهان دارویی شناخته شده اند. در معادلات جدید اقتصادی جهان، جهانی گل نقش مهمی در حصول درآمدهای ارزی، کشاورزی ایران به ویژه WTO شدن و پیوستن ایران به زیر بخش باغبانی (گلکاری) دارد. بررسی های راهبردی نشان می دهد که کشاورزی ایران برخلاف برخورداری از شرایط مناسب خدادادی به لحاظ سنتی بودن تولید، کوچک بودن سطح تولید، مصرف بالای انرژی و ... تا حدود زیادی غیر اقتصادی به نظر می رسد. در حالیکه با تولید گل و گیاهان زینتی در کشور که توانمندی بسیار بالایی در ایجاد اشتغال داشته و به دلیل بالا بودن مصرف این محصولات در بازار کشورهای همسایه و توانایی رقابت محصولات تولیدی ایران، می تواند بخشی از نیازهای ارزی را تامین نماید. گلها و گیاهان زینتی جزء کشتهای متراکم محسوب شده و از توانمندی بالایی در بهره بری نهاده ها به ویژه آب برخوردار است. کشور ما با وجود برخورداری از شرایط زیربنایی مناسب از جمله آفتاب درخشان، تنوع آب و هوایی و ذخایر ارزشمند ژنتیکی بسیاری از گلها و همچنین وجود نیروی انسانی ماهر تاکنون نتوانسته است به جایگاه شایسته خود در بازار جهانی دست یابد.

برای یک برنامه ریزی و تحلیل توسعه و آینده بخش گلکاری کشور لازم است وضعیت تولید گل و گیاه را ارتقاء بخشیده و از مرحله سنتی به مرحله صنعتی وارد شود. با کشف بازارهای جدید، قطبهای قدیمی و آتی تولید را در مسیر شکوفایی و رونق اقتصادی هدایت نمود. همانگونه که کشورهای آسیایی که عمدتاً برای افزایش درآمدهای تولید کنندگان، اشتغال نسلهای جدید و ایجاد درآمد ارزی تلاش می کنند، به زیر بخش گلکاری به دلیل این قابلیت ها نگاه ویژه ای دارند .

ایران کشوری چهارفصل و برخوردار از تنوع آب و هوایی است و استعداد بالقوه برای تولید انواع گل و گیاهان زینتی دارد. بخش وسیعی از خاک ایران در شمال، مرکز و جنوب غربی کشور مستعد پرورش

انواع گل‌ها و گیاهان زینتی است و در صورت توجه و گسترش حوزه تولید و عرضه این محصولات ، بازار بالقوه گسترده ای برای این تولیدات در کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس، همسایگان شمالی و حتی در بازارهای دور در شرق آسیا و غرب اروپا وجود دارد. با توجه به اهمیت صادرات غیر نفتی و همچنین ویژگی‌ها و خصوصیات ذاتی مناطق مختلف ایران برای پرورش گل و همینطور ظرفیت بالای صنعت گل و گیاه زینتی جهت توسعه و ایجاد اشتغال در ایران و تحقق بخشیدن به اهداف سند چشم انداز، برنامه‌های توسعه و رهایی از اقتصاد متکی به درآمدهای نفتی، ضروری است.

بستر های کشت گیاهان

بستر کشت به محیطی گفته می شود که در آن محیط میتوان گیاهان گلخانه را کشت کرد. فضایی که ریشه گیاهان در آن قرار می گیرد بستر نامیده می شود.

بستر کشت دارای چهار وظیفه اصلی است که عبارتند از : ۱- مخزن مواد غذایی ۲- نگهداری آب و در دسترس قرار دادن آن برای گیاه ۳- تبادل گازی بین ریشه و اتمسفر(اجازه عبور گاز از ریشه به محیط خارج و بلعکس) ۴- محل استقرار گیاهان .

بستر کشت های (بستر کاشت) مرسوم عبارتند از: پرلایت، پیت ماس، پوست برنج، هوموس، ورمی کمپوست، کوکوپیت، ورمیکولیت ، کمپوست، خاک برگ، شن، ماسه، خاک باغچه و...

پرلایت

پرلایت یک محیط کشت پرتفدار است و در کشاورزی صنعتی برای افزودن هوا به خاک از آن استفاده می شود. یک نوع ماده معدنی یا شیشه آتشفشانی است که تحت حرارت شدید و سریع ایجاد می شود. شکلی حبابی شبیه پاپ کورن دارد. پرلایت آب را به خوبی می مکد و به دلیل طبیعت متخلخل می توان آن را به راحتی شست. روی آب شناور می ماند قادر به نگهداشتن هوا است و pH خنثی دارد. این محصول به ندرت به تنهایی استفاده می شود و اغلب با کوکوپیت و پالم

پیت ترکیب می شود. پرلیت دارای ذرات ریز متخلخل است و هنگام استفاده از آن باید از ماسک استفاده کرد یا قبل از استفاده باید آن را غبار شویی نمایید.

پشم سنگ یا پشم معدنی Rockwool

از الیافی شدن مواد معدنی به وجود می آید. به صورت مکعبی که در وسط آن حفره ای برای بذری یا نشا تعبیه شده استفاده می شود. بافت آن شباهت بسیاری به پشم شیشه دارد و همانطور سوزش آور است. به خوبی رطوبت را حفظ می کند و از خود عبور میدهد و می تواند آبرسانی مناسبی انجام دهد. بیشتر برای تولید نشا از آن استفاده می شود بسیار ماندگار است و قیمت بالاتری در مقایسه با برخی از بسترها دارد.

پوکه

با گرم شدن و گسترش خاک رس توپ های کوچک شکل می گیرد. گرچه به شکل سنگ هستند اما در واقع از خاک رس به وجود آمده اند و به این دلیل از گیاهان حمایت خوبی می کنند. ظرفیت نگهداری آب خوبی ندارند و زود خشک می شوند، پایدار و قابل استفاده مجدد است و از دیگر بسترها گرانتتر می باشد.

پوسته برنج

از پوسته و ضایعات برنج نیز می توان به عنوان بستر کشت استفاده کرد. pH این بستر کشت گلخانه ای خنثی نیست و بین ۵,۸ تا ۷,۲ می باشد. پوسته تازه برنج استریل نیست و می تواند حاوی میکروارگانیسم و آفت های مخرب باشد. آب را خوب تخلیه می کند اما زود تجزیه می شود. کاملاً ارگانیک و با محیط زیست نیز سازگار است.

پیت ماس Peatmoss

یک ماده فیبره مرده است که در محیط باتلاقی سرد و اسیدی به وجود می آید در این محیط ها خزها و موجودات به یک ماده ی فشرده ی قهوه ای تبدیل می شوند که به آن پیت ماس می گویند. این فرایند بسیار طولانی است و گاهی به هزار سال زمان نیاز دارد؛ از این رو این بستر تجدید پذیر و سازگار با محیط زیست نیست! اما توانایی نگهداری آب بالایی دارد، زود خیس می شود.

تغذیه و آب رسانی در این بستر کشت سریع است.

- عاری از باکتری و علف هرز
- فشرده نیست
- نگهداری خوب آب
- اما اسیدی است و تجدید پذیر نیست و گران قیمت است

کوکوپیت

مرسوم ترین بستر کشت است که از پس ماند میوه نارگیل تولید میشود! قابلیت نگهداری آب بالایی دارد و سریع آبرسانی میکند. PH حدود ۶ آن شرایط مناسبی برای کشت ایجاد کرده و بسیار سبک و متخلخل است. اگر درست ضد عفونی شود عاری از هرگونه آلایندهی مانند باکتری قارچ و علف می شود.

ماندگاری خوبی دارد تجدید پذیر است و کاملا با محیط زیست سازگار است.

- قیمت مناسبی دارد
- کشت در آن آسان است
- در طولانی مدت سطح آن سفت می شود و در هوا دهی به ریشه دچار مشکل می شود
- این محصول از کشور هند و سریلانکا وارد ایران می شود

پالم بیت

از سربرگها و تنه نخل تهیه می شود و محصول بومی ایران است.

این بستر کشت بسیار شبیه به کوکوپیت بوده که با ۶PH شرایط مناسبی برای کشت انواع گیاهان فراهم می کند! قابل شستشو و ضد عفونی است و با این کار عاری از هرگونه آلودگی میشود. شوری قابل کنترل با آبشویی، تخلخل بالا، بدون سفت شدن در طولانی مدت و تجدید پذیری از قابلیت های این محصول است و همچنین کاملا با محیط زیست سازگار می باشد. با تمام این ویژگیها با توجه به اینکه محصول داخلی است از قیمت بسیار مناسبی برخوردار است از این رو چایگزین مناسبی برای انواع بستر کشت به شمار میرود.

خاک برگ

خاک برگ برای گلها و گیاهان ارزش غذایی خاصی ندارد و فقط بخاطر سبک و قابل نفوذ کردن خاک از اون استفاده میشه. از خاک برگ به عنوان یکی از خاکهای بستری برای گیاهان زینتی و آپارتمانی استفاده میکنند. خاک برگ رطوبت را در خود نگه می دارد، این نوع کود از زهکشی خوب و مناسبی برخوردار است، خاک برگ به سبک و قابل نفوذ شدن خاک کمک می کند.

ورمی کمپوست

ورمی کمپوست متشکل از ورمی (کرم خاکی) و کمپوست (کود آلی) به معنای نوعی کود آلی است که از فعالیت کرم خاکی حاصل می گردد. بیش از ۲۷۰۰ نوع کرم خاکی در طبیعت وجود دارد این کرم ها با کاوش خاک و تغذیه عناصر موجود در خاک و آمیختن آن با آنزیم های موجود در بدن خود، خاک را تازه می کنند و قدرت باروری آن را افزایش می دهند همچنین به دلیل جابجایی مداوم در خاک، با ایجاد سوراخ های زیاد، راه نفوذ اکسیژن به خاک را آسان می کنند. کلمه ورمی (Verms) از لغت لاتین ورم (Vermis) گرفته شده که به معنی کرم است.

ورمی کولیت

ورمیکولیت (Vermiculite) جزء ماده‌ای معدنی آبدار به نام فیلوسیلیکاته است. نام این ماده از کلمه لاتین Vermiculus به معنای کرم کوچک گرفته شده است.

در صورت حرارت دادن آب موجود در ورمیکولیت تبخیر شده و موجب منبسط شدن آن می‌شود. ورمیکولیت در واقع از دگرسانی و یا هوازدگی کانی‌های بیوتیت و فلوگوپیت ایجاد می‌شود.

هوموس

هوموس یک ماده بیوشیمیایی است که در لایه‌های بالایی خاک که تیره است، تشکیل می‌شود. خود هوموس به رنگ قهوه‌ای تیره تا سیاه است. به عبارت دیگر به بقایای تجزیه شده گیاهان و جانوران هوموس (Humus) یا "گیاه خاک" می‌گویند.

هوموس یا گیاه خاک، مواد متخلخل، اسفنجی و تیره‌رنگی هستند که بخش مهمی از مواد آلی خاک را تشکیل می‌دهند. "هوموس" سبب تیرگی خاک می‌شود علاوه بر این آب و هوا و مواد غذایی را به خاک و ریشه می‌رساند و برای رشد گیاهان بسیار مفید است.

